

Warszawa, 12 czerwca 2012 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Pacjenta
Krystyna Barbara Kozłowska

RzPP- ZZP-4110-1-6/KAS/12

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister
Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Stanisław Puc kiwistka

W odpowiedzi na pismo Pana Jacka Męciny – Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 maja 2012 r., znak: DDP-I-4321-47-KW/12 (L.dz. 904/2012), uprzejmie informuję, co następuje:

W rzeczonym piśmie poinformowano, iż mając na uwadze wadliwość ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. *o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów*¹ Zespół ds. Programowania Prac Rządu w dniu 9 marca 2012 r. zdecydował o włączeniu do Wykazu Prac Rządu projektu ustawy uchylającej dotychczasową ustawę o *zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów*, która „z powodu wad prawnych nie spełnia założonych w niej celów”.

Jednocześnie, podkreślono, że „uchylenie ww. ustawy nie spowoduje sytuacji, w której wykonywanie zawodu psychologa nie będzie podlegało żadnym regulacjom prawnym. Należy bowiem pamiętać, że tzw. „wrażliwe obszary” działalności psychologa, są poddane odrębnym regulacjom prawnym.”

Trudno jednak zgodzić się z powyższym stanowiskiem. Zawarte w 28 różnych aktach prawnych regulacje dotyczące wykonywania zawodu psychologa nie odnoszą się do wszystkich obszarów działań osób wykonujących powyższy zawód.

Wykonywanie zawodu psychologa to, oprócz wydawania orzeczeń i sporządzania opinii psychologicznych, również udzielanie świadczeń zdrowotnych, w tym: porady

¹ Dz.U. z 2001 r. Nr 73, poz. 763 z późn. zm.

psychologiczne, konsultacje psychologiczne, terapie psychologiczne, rehabilitacja psychologiczna, psychologiczna interwencja w kryzysie, psychoterapia.

Udzielanie świadczeń zdrowotnych w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień, jest ściśle związana z wykonywaniem tego zawodu ponieważ przy udzielaniu tych świadczeń, udział w terapii pacjentów z zaburzeniami psychicznymi biorą również psychologowie. Sposób wykonywania tego zawodu ma niewątpliwie duże znaczenie w terapii pacjenta z zaburzeniami psychicznymi.

Należy zwrócić uwagę, iż świadczenia psychologiczne są przedmiotem zawierania umów pomiędzy świadczeniodawcami a Narodowym Funduszem Zdrowia, zaś psychologowie są zatrudniani w poradniach zdrowia psychicznego, szpitalnych oddziałach psychiatrycznych, szpitalnych oddziałach somatycznych oraz w podmiotach udzielających świadczeń w zakresie leczenia uzależnień.

Ponadto, postuluje się aby psychologiczne świadczenia zdrowotne były dostępne w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej lecznictwa otwartego, zamkniętego i w formach pośrednich we wszystkich działach medycyny.

Wypracowanie jednolitych zasad wykonywania zawodu psychologa, jest kluczowe dla jakości opieki zdrowotnej kierowanej do osób z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności mając na uwadze fakt, że psychiatryczna opieka zdrowotna prawie całkowicie opiera się na zasobach ludzkich, w znacznie szerszym zakresie niż większości innych dziedzin medycyny.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*², pacjent ma prawo do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej.

Ponadto, przepis art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. *o ochronie zdrowia psychicznego*³ stanowi, iż ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących m.in. zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ww. ustawy, ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Organami administracji rządowej są także organy naczelne i centralne, zaś zgodnie z art. 146 ust. 3 Konstytucji *Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁴, Rada Ministrów – w skład

---

² Dz.U. z 2009 r. Nr 52, poz. 417, z późn. zm.

³ Dz. U. z 1994 r., Nr 111, poz. 535 z późn. zm.

⁴ Dz. U. Nr 78, poz. 483

której wchodzi Ministrowie – kieruje administracją rządową, w tym koordynuje i kontroluje prace administracji rządowej oraz zapewnia wykonywanie ustaw.

Mając na uwadze fakt, iż od sześciu lat (od wejścia w życie w dniu 1 stycznia 2006 r. ustawy *o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów*) sytuacja prawna wykonywania zawodu psychologa jest nieuregulowana, chciałabym zwrócić uwagę Pana Ministra, na niektóre obszary, które nie podlegają unormowaniom przepisów odrębnych:

1. Pacjenci korzystający ze świadczeń psychologicznych nie mają realnej możliwości dochodzić swoich praw:

Zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*, Rzecznik jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony praw pacjentów określonych w niniejszej ustawie oraz w przepisach odrębnych. Niemniej, należy zwrócić uwagę, iż Rzecznik nie ma uprawnień oraz kompetencji do zajmowania stanowiska odnośnie samego toku terapeutycznego stosowanego przez psychologów (co jest przedmiotem większości skarg kierowanych do Biura Rzecznika Praw Pacjenta).

W takiej sytuacji – rozważając teoretyczne istnienie samorządu zawodowego psychologów – podmiotem do którego pacjent mógłby skierować swoją skargę lub wniosek (albo, w uzasadnionych sytuacjach, uczyniłby to Rzecznik Praw Pacjenta) byłby Regionalny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, ponieważ postępowanie dyscyplinarne, zgodnie z przepisami ustawy *o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów* toczy się przed Regionalną Komisją Dyscyplinarną⁵, zaś postępowanie przygotowawcze przed wniesieniem sprawy do ww. Komisji prowadzi ww. Rzecznik.

Ponieważ nie istnieje samorząd zawodowy psychologów, brak jest również jego jednostek organizacyjnych (Krajowa Izba Psychologów oraz Regionalne Izby Psychologów), gdzie do zadań Krajowej Izby Psychologów należy m.in. zapewnienie właściwych standardów wykonywania zawodu psychologa, zaś do zadań Regionalnej Izby Psychologów m.in.: organizacja doskonalenia zawodowego psychologa; nadzór nad należyтым wykonywaniem zawodu przez psychologów; nadzór nad należyтым przebiegiem podyplomowego stażu zawodowego psychologów-stażystów poprzez zapewnienie opiekuna merytorycznego stażu i pokrycie jego wynagrodzenia.

Powyższe uniemożliwia pacjentom zgłaszanie nieprawidłowości lub wnoszenia skarg na osoby wykonujące zawód psychologa do podmiotu ustawowo uprawnionego do prowadzenia postępowań dyscyplinarnych wobec psychologów.

---

⁵ zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. *o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów*.

2. Niemożność weryfikacji kompetencji osób wykonujących zawód psychologa – nie obowiązuje lista psychologów o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy *o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów*. Powodem braku istnienia powyższej listy jest to, że wpisu na listę psychologów dokonuje Rada Regionalnej Izby Psychologów.⁶ Co więcej ustawa *o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów* w art. 7 stanowi, iż prawo wykonywania zawodu powstaje z chwilą dokonania wpisu na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów. Ponieważ nie istnieje organ uprawniony do wpisywania na listę psychologów, skutkuje to brakiem należytego nadzoru nad prawidłowością działań osób wykonujących zawód psychologa.

3. Brak możliwości odbycia stażu zawodowego pod merytorycznym nadzorem psychologa posiadającego prawo wykonywania zawodu, który ponosi odpowiedzialność za czynności zawodowe wykonywane przez psychologa-stażystę. Tym samym absolwent psychologii nie ma możliwości wdrożenia do praktyki psychologicznej pod nadzorem doświadczonego psychologa.

Mając na uwadze powyższe, zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o uwzględnienie wyżej wymienionych problematycznych zagadnień, w pracach zmierzających do przygotowania nowej regulacji zawodu psychologa.

2 powołania
D. Kowalski

Do wiadomości:

- 1) Pan Donald Tusk, Prezes Rady Ministrów, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa
- 1) Pani Irena Lipowicz, Rzecznik Praw Obywatelskich, Aleja Solidarności 77, 00-090 Warszawa
- 2) Pan Marek Michalak, Rzecznik Praw Dziecka, ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warszawa

---

⁶ zgodnie z art. 8 ust. 3 ww. ustawy